

کنفرانس عمران، معماری و شهرسازی کشورهای جهان اسلام
ایران - تبریز (پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی ۲۰۱۸)

معنای محیط در روانشناسی محیط از دیدگاه مختلف

میلاد لشنی^{۱*}، منوچهر فروتن^۲

۱- دانشجوی دکتری تخصصی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد miladok.170@gmail.com

۲- استادیار گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان Manouchehr.foroutan@gmail.com

چکیده

یکی از مفاهیم جدیدی که در بررسیهای روانشناسی محیط مکرر به چشم میخورد، محیط است. همچنین در قرن معاصر موضوع رابطه انسان و محیط و قابلیت ترجمه آن به زبان طراحی محیط و معماری، مورد توجه پژوهشگران این حوزه از دانش بوده است. در این راستا شناخت معنای محیط و ویژگی های محیط و چگونگی برقراری رابطه میان این دو عامل اهمیت دارد. این مقاله مروری تحلیلی بر دانش روانشناسی محیطی، و معنای محیط از دیدگاه های مختلف و رابطه ی دو سویه بین محیط و انسان و همچنین نظریه ها و مکاتب این حوزه داشته است. نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که با توجه به پیشرفت های علم روانشناسی محیط و توسعه آن در رشته های مختلف و تفاسیر و معانی بسیاری از واژه محیط توسط شخص دانشمندان و حوزه مربوطه انجام گرفته است که می توان گفت تعریف دقیق واژه "محیط" به نوعی کار را دشوار کرده چرا که این واژه مختص یک رشته و حوزه نیست. مثلا در لغت نامه دهخدا محیط به معنای فراگیرنده، در برگیرنده و احاطه کننده آمده است و یا همچنین هلیاخ، گیسیون، کرک، سانفلد، راپاپورت، جان لنگ، کافکا و... با توجه به حیطه و تخصص خود تعاریفی متفاوت با ریشه هایی به هم پیوسته ارائه داده اند. دغدغه معماری و محیط معنا گرا، شناخت معانی و مفاهیم نهفته در محیط و اثر معماری است و اثر هنری ابزاری است برای رساندن پیام های معنوی و معنایی همان گونه که نیازهای انسان در سطوح مختلف از زندگی او و در شرایط گوناگون، متفاوت است. داده های فضایی، جنبه های اجتماعی، فرهنگی، فیزیکی، معماری، نمادی، جغرافیایی، تاریخی، و زیستی از ابعاد مهم محیط محسوب می شوند.

واژه های کلیدی: معنا، محیط، روانشناسی محیط، دیدگاه مختلف